

Mazur, Sławomir

"Ekologia ludzka. osoba i jej środowisko z perspektywy teologicznomoralnej", Michał Wyrostkiewicz, Lublin 2007 : [recenzja]

Studia Teologiczne 26, 638-640

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ki własnych badań. Pozwoliło to autorowi także na sformułowanie adekwatnych wniosków i aktualnych postulatów dotyczących realizacji przygotowania do życia w małżeństwie i rodzinie.

Praca ks. G. Pyżłaka ma walor zarówno teoretyczny, jak i praktyczny. Adresowana jest do teologów, jak i do wszystkich osób zaangażowanych w realizację przygotowania do życia w małżeństwie i rodzinie: duszpasterzy, katechetów i rodziców. Adresatami tego opracowania są także narzeczeni i wszyscy przygotowujący się do małżeństwa. Dla teologów jest to ważny i obszerny przyczynek do studiów nad współczesną rodziną w Polsce. Rozprawa wskazuje bowiem na niektóre z przyczyn związanych z przygotowaniem do życia małżeńsko-rodzinnego, mających wpływ na funkcjonowanie i powodzenie zawieranych wspólnot małżeńsko-rodzinnych. Wskazuje także na konieczność podejmowania dalszych badań nad procesem przygotowania do życia rodzinnego, także z uwzględnieniem roli i znaczenia poszczególnych podmiotów w nie zaangażowanych.

Dla duszpasterzy i innych osób zaangażowanych w proces przygotowania młodzieży do życia małżeńsko-rodzinnego recenzowana praca zawiera z jednej strony informację o efektach ich pracy duszpasterskiej, z drugiej natomiast wskazuje na kierunki działań, które należy podjąć w przyszłości. Z kolei rodzice mogą lepiej zrozumieć, jak ważna jest ich rola w przygotowaniu własnych dzieci do odpowiedzialnego podjęcia zadań w zakładanych przez nich małżeństwach i rodzinach. Mogą oni także po lekturze tego opracowania przekonać się, jakie są skutki zaniedbań w wychowaniu dotyczących przygotowania do samodzielnego życia małżeńsko-rodzinnego.

Ks. Dariusz Lipiec

Michał Wyrostkiewicz, *Ekologia ludzka. Osoba i jej środowisko z perspektywy teologicznomoralnej*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2007, ss. 206.

Ostatnio można zauważyć nasilenie się wystąpień różnych ruchów ekologicznych, które broniąc przyrody, nie zawsze dostrzegają człowieka, jego zdrowia i życia. Jan Paweł II, w homilii wygłoszonej w Zamościu (12.06.1999), dostrzegając ten problem powiedział: „Jak można skutecznie stawać w obronie przyrody, jeśli usprawiedliwione są działania bezpośrednio godzące w samo serce stworzenia, jakim jest istnienie człowieka? Czy można przeciwstawiać się niszczeniu świata, jeśli w imię dobrobytu i wygody dopuszcza się zagładę nie narodzonych, prowokowaną śmierć staruch i chorych, a w imię postępu prowadzone są niedopuszczalne zabiegi i manipulacje już u początków życia ludzkiego?”

Prezentowana książka, autorstwa Michała Wyrostkiewicza – pracownika naukowego KUL, wychodząc naprzeciw potrzebom uporządkowania kwestii ekologicznej, również od strony etycznej, podejmuje temat ekologii ludzkiej. Jest to koncepcja – najogólniej określając – próbująca opisać relacje człowieka w stosunku do jego naturalnego środowiska: przyrody, społeczeństwa i jego samego.

Autor posłużył się tradycyjną metodą analityczno-syntetyczną. Przede wszystkim można zauważyć gruntowną analizę materiału źródłowego i licznych opracowań pod kątem zagadnienia ekologii ludzkiej. Niektóre kwestie przyrodnicze zostały omówione dość szczegółowo, ze względu na potrzebę osiągnięcia zamierzonego celu, jak i lepsze zrozumienie omawianych zagadnień.

Praca M. Wyrostkiewicza składa się z czterech głównych części. Pierwsza (s. 23-58) ukazuje źródło problemu ekologii, prezentuje ekologię jako naukę przyrodniczą, następnie – odwołując się do potrzeby dialogu między ekologią a teologią – autor przedstawia miejsce osoby ludzkiej w środowisku naturalnym. Osoba ludzka winna być postrzegana przede wszystkim jako obraz Boga Stwórcy. Autor wyraźnie określił zakres naturalnego środowiska człowieka: przyroda, społeczeństwo i sama osoba. Wartością podstawową rozwoju integralnego osoby jest jej życie. Ekologia ludzka akcentuje szacunek do życia osoby i prawdę o jego nienaruszalności.

Drugi rozdział rozprawy został zatytułowany: Panorama świata współczesnego – kryzys ekologiczny (s. 59-106). Symptomami tego kryzysu okazały się m.in.: ekspansywna gospodarka zasobami przyrody i jej dewastacja, wojna i terroryzm, bezrobocie, kryzys życia małżeńskiego i rodzinnego, problemy w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym oraz „kultura śmierci”. Autor także w ramach ekologii ludzkiej podejmuje zagadnienia globalizacji i problemu demograficznego.

Przedmiotem trzeciej części pracy (s. 107-142) jest rozwój integralny osoby jako zasadnicza kategoria ekologii ludzkiej. Właściwy rozwój integralny to taki, który dotyczy całej osoby. Autor zwrócił uwagę na następujące płaszczyzny egzystencji ludzkiej: sfera cielesna osoby ludzkiej, praca jako czynnik niezbędny dla integralnego rozwoju, poznawanie i znaczenie prawdy dla pełnego rozwoju oraz aspekt duchowo-religijny i jego miejsce w całości rozwoju osoby. Ważnym elementem rozwoju integralnego jest troska o życie i zdrowie człowieka.

Ostatni rozdział (s. 143-180) przedstawia społeczeństwo i przyrodę jako istotne elementy naturalnego środowiska osoby ludzkiej. Podstawową komórką ekologii ludzkiej jest rodzina, gdzie fundamentem są miłość i *communio personarum* jako czynniki niezbędne w środowisku ludzkim. Autor zwrócił też uwagę na potrzebę istnienia państwa, w którym powinien panować właściwy system społeczny, gospodarczy i polityczny. Odpowiedni system społeczno-polityczny oraz pokój będą oznakami ładu ekologicznego w świecie. Kościół został przedstawiony jako „nisza ekologiczna” dla osoby ludzkiej (s. 161-165). W relacji osoby do przyrody ukazana została troska o przyrodę jako konsekwencja postrzegania świata z perspektywy wiary, nadziei i miłości.

Należy zauważyć, iż prezentowana monografia jest jedną z pierwszych, która podejmuje w sposób pełny temat ekologii ludzkiej. W opisywanym opracowaniu zostały wyraźnie przedstawione wszystkie podstawowe problemy dotyczące tej nauki i dziedziny życia ludzkiego. Autor uczynił to w oparciu o bogatą literaturę z dziedziny nauk przyrodniczych, filozofii, teologii oraz podstawowe dokumenty Kościoła.

Na uwagę zasługuje staranny, czytelny układ pracy oraz komunikatywny język, uwzględniający terminologię filozoficzną i teologiczną. Należy stwierdzić, że prezentowana książka jest cennym wkładem we współczesną dyskusję dotyczącą tematyki antropologicznej i ekologicznej, szczególnie w ujęciu teologicznomoralnym. Wart ją polecić wszystkim tym, którzy interesują się powyższą problematyką i szukają odpowiedzi na pytanie o relację człowieka do środowiska naturalnego.

Ks. Sławomir Mazur

Bartłomiej Kucharski OCD, *Kobiety Bożego Miłosierdzia*, Wydawnictwo Esprit, Kraków 2007, ss. 166.

Nakładem wydawnictwa Esprit otrzymaliśmy do rąk książkę karmelity, ojca Bartłomieja Kucharskiego *Kobiety Bożego Miłosierdzia*. Książka poświęcona tematyce Bożego miłosierdzia w objawieniach siedmiu kobiet, z różnych epok i miejsc, poczynawszy od wieku XIV i objawień Julianny z Norwich, św. Małgorzaty Marii Alacoque, św. Teresy od Dzieciątka Jezus, a skończywszy na wieku XX i objawieniach św. Siostry Faustyny Kowalskiej, Marty Robin, Kunegundy Siwiec czy Adrienne von Speyr.

Książka ta – jak wskazuje we wstępie sam Autor – „jest próbą odczytania znaczenia jednej z najważniejszych melodii granych przez Boga w ciszy wielu kobiecych serc. Tą melodią jest pieśń o miłosierdziu”. Wprowadzeniem do ukazania treści objawień przesłanie głównego Bożym miłosierdziu, które odnajdujemy w Biblii, a także w myśli głosiciela orędzia głównego Bożym miłosierdziu, jakim był sługa Boży Jan Paweł II, a całość zamyka rozdział głównego Maryi – Matce Miłosierdzia.

Obok głównego przesłania o Bożym Miłosierdziu w objawieniach tychże świętych kobiet, Autor stara się także dotrzeć i ukazać doświadczenia miłosierdzia Bożego, jakie były ich udziałem. Jest to o tyle interesujące gdyż pozwala czytelnikowi dostrzec jak przesłanie Bożego Miłosierdzia jest przeżywane w codziennym życiu przez te kobiety. W swoim codziennym życiu doświadczają tego, co sam Jezus Chrystus im objawia o miłosiernej miłości Boga Ojca do każdego człowieka.

Niewątpliwie atutem tej pozycji jest ukazanie nam przez mistyczki różnorodność relacji w doświadczeniu Bożego miłosierdzia, opierających się głównie